

EBA/GL/2014/09

22 Σεπτεμβρίου 2014

Κατευθυντήριες γραμμές για τα είδη προσομοιώσεων, ελέγχων ή ασκήσεων που είναι δυνατόν να οδηγήσουν στη λήψη μέτρων στήριξης δυνάμει του άρθρου 32 παράγραφος 4 στοιχείο δ) σημείο iii) της οδηγίας για την ανάκαμψη και την εξυγίανση των τραπεζών

Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ για τα είδη προσομοιώσεων, ελέγχων ή ασκήσεων που είναι δυνατόν να οδηγήσουν στη λήψη μέτρων στήριξης δυνάμει του άρθρου 32 παράγραφος 4 στοιχείο δ) σημείο iii) της οδηγίας για την ανάκαμψη και την εξυγίανση των τραπεζών

Πλαίσιο αναφοράς των κατευθυντήριων γραμμών

1. Το παρόν έγγραφο περιέχει κατευθυντήριες γραμμές οι οποίες εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 16 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2010 σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ)), την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 716/2009/ΕΚ και την κατάργηση της απόφασης 2009/78/ΕΚ της Επιτροπής, όπως τροποποιήθηκε στη συνέχεια από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1022/2013 (στο εξής ο «κανονισμός ΕΑΤ»). Σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 3 του κανονισμού ΕΑΤ, οι αρμόδιες αρχές, οι αρχές εξυγίανσης και τα χρηματοοικονομικά ιδρύματα πρέπει να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να συμμορφωθούν με τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές.
2. Οι κατευθυντήριες γραμμές παρουσιάζουν την άποψη της ΕΑΤ σχετικά με τις ενδεδειγμένες εποπτικές πρακτικές του Ευρωπαϊκού Συστήματος Χρηματοοικονομικής Εποπτείας ή σχετικά με τους τρόπους ορθής εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης σε έναν συγκεκριμένο τομέα. Ως εκ τούτου, η ΕΑΤ αναμένει από όλες τις αρμόδιες αρχές, τις αρχές εξυγίανσης και τα χρηματοοικονομικά ιδρύματα στα οποία απευθύνονται οι κατευθυντήριες γραμμές να συμμορφωθούν προς αυτές. Οι αρμόδιες αρχές και οι αρχές εξυγίανσης στις οποίες απευθύνονται οι κατευθυντήριες γραμμές πρέπει να συμμορφωθούν με αυτές, ενσωματώνοντάς τες δεόντως στις εποπτικές πρακτικές τους (π.χ. τροποποιώντας το νομικό τους πλαίσιο ή τις εποπτικές διαδικασίες τους), συμπεριλαμβανομένων των σημείων στα οποία οι κατευθυντήριες γραμμές απευθύνονται κυρίως στα ιδρύματα.

Απαιτήσεις υποβολής στοιχείων

3. Σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 3 του κανονισμού EAT, οι αρμόδιες αρχές και οι αρχές εξυγίανσης πρέπει να γνωστοποιήσουν στην EAT εάν συμμορφώνονται ή προτίθενται να συμμορφωθούν προς τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές, ή άλλως να εκθέσουν τους λόγους μη συμμόρφωσης, έως την 1.12.2014. Εάν η σχετική γνωστοποίηση δεν αποσταλεί έως τη λήξη αυτής της προθεσμίας, η EAT θεωρεί ότι οι αρμόδιες αρχές και οι αρχές εξυγίανσης δεν συμμορφώνονται. Οι γνωστοποιήσεις πρέπει να αποστέλλονται, με την υποβολή του εντύπου που παρέχεται στην ενότητα 5, στην ηλεκτρονική διεύθυνση compliance@eba.europa.eu με την επισήμανση «EBA/GL/2014/09». Οι γνωστοποιήσεις πρέπει να υποβάλλονται από πρόσωπα δεόντως εξουσιοδοτημένα να γνωστοποιούν τη συμμόρφωση εκ μέρους των αρμόδιων αρχών και των αρχών εξυγίανσης.
4. Οι γνωστοποιήσεις δημοσιεύονται στον δικτυακό τόπο της EAT, σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 3.

Πίνακας περιεχομένων

Τίτλος Ι – Αντικείμενο, πεδίο εφαρμογής και ορισμοί	7
Τίτλος ΙΙ – Είδη προσομοιώσεων, ελέγχων και ασκήσεων	8
Τίτλος ΙΙΙ – Τελικές διατάξεις και εφαρμογή.....	9

Τίτλος Ι - Αντικείμενο, πεδίο εφαρμογής και ορισμοί

Αντικείμενο

5. Σύμφωνα με το άρθρο 32 παράγραφος 4 της οδηγίας 2014/59/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαΐου 2014, για τη θέσπιση πλαισίου για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων¹ (στο εξής «οδηγία 2014/59/ΕΕ»), οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές εξειδικεύουν τα είδη προσομοιώσεων, ελέγχων ή ασκήσεων που είναι δυνατόν να οδηγήσουν στη διαπίστωση ελλείψεων κεφαλαίων, οι οποίες ενδέχεται να είναι επιλέξιμες να καλυφθούν μέσω ανακεφαλαιοποίησης με πόρους δημοσίου η οποία δεν ενεργοποιεί τη διαδικασία εξυγίανσης που αναφέρεται, ως εξαίρεση, στο άρθρο 32 παράγραφος 4 στοιχείο δ) σημείο iii) της οδηγίας 2014/59/ΕΕ — υπό τον όρο ότι πληρούνται όλες οι υπόλοιπες προϋποθέσεις που ορίζονται στο εν λόγω άρθρο.

Ορισμοί

6. Για τους σκοπούς του παρόντος εγγράφου, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:
- α) ως «προσομοιώσεις» νοούνται ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων οι οποίες αποτελούν εργαλεία, συντονιζόμενα σε επίπεδο εθνικό, ενωσιακό ή ενιαίου εποπτικού μηχανισμού εποπτείας («ΕΕΜ») και τα οποία σχεδιάζονται για την αξιολόγηση της ανθεκτικότητας ομάδας ιδρυμάτων έναντι υποθετικών δυσμενών εξελίξεων της αγοράς·
 - β) ως «έλεγχοι» νοούνται έλεγχοι ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού, οι οποίοι συνίστανται σε αξιολογήσεις, συντονιζόμενες σε επίπεδο εθνικό, ενωσιακό ή ΕΕΜ, της ποιότητας του λογιστικού πλαισίου ή του πλαισίου προληπτικής εποπτείας που εφαρμόζει ομάδα ιδρυμάτων, συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων, της ταξινόμησης των δανείων, της αποτίμησης των εξασφαλίσεων, των διαδικασιών χορήγησης δανείων και της διαχείρισης ληξιπρόθεσμων οφειλών·

¹ ΕΕ L 173 της 12ης Ιουνίου 2014, σ. 190.

- γ) ως «ασκήσεις» νοούνται προσομοιώσεις ή έλεγχοι που συντονίζονται σε ενωσιακό επίπεδο και διενεργούνται σε έναν αριθμό ιδρυμάτων σε διάφορες χώρες. Η αξιολόγηση που διενεργείται στο πλαίσιο των εν λόγω διερευνήσεων βασίζεται στη συνέπεια, τη διαφάνεια και τη συγκρισιμότητα των αποτελεσμάτων μεταξύ των ιδρυμάτων.
- δ) ως «αρμόδιες αρχές» νοούνται οι αρχές όπως ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 2 σημεία i) και iv) του κανονισμού EAT.

Πεδίο και επίπεδο εφαρμογής

- 7. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές απευθύνονται στις αρμόδιες αρχές για την καθιέρωση συμβατών, αποδοτικών και αποτελεσματικών εποπτικών πρακτικών εντός του Ευρωπαϊκού Συστήματος Χρηματοοικονομικής Εποπτείας και την εξασφάλιση κοινής, ομοιόμορφης και συνεπούς εφαρμογής του τρίτου εδαφίου του άρθρου 32 παράγραφος 4 στοιχείο δ) της οδηγίας 2014/59/ΕΕ.
- 8. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές δεν επηρεάζουν και δεν θίγουν καθ' οιονδήποτε τρόπο την υποχρέωση των αρμόδιων αρχών να ελέγχουν σε συνεχή βάση εάν ένα ίδρυμα τελεί σε κατάσταση αφερεγγυότητας ή επαπειλούμενης αφερεγγυότητας σύμφωνα με τις λοιπές διατάξεις του άρθρου 32 παράγραφος 4 της οδηγίας 2014/59/ΕΕ.

Τίτλος II – Είδη προσομοιώσεων ή ελέγχων

Κύρια χαρακτηριστικά μιας προσομοίωσης ή ενός ελέγχου

- 9. Τα κύρια στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνει μια προσομοίωση ή ένας έλεγχος είναι: **χρονοδιάγραμμα, πεδίο εφαρμογής, χρονικός ορίζοντας για την άσκηση και ημερομηνία αναφοράς, διαδικασία ελέγχου ποιότητας, κοινή μεθοδολογία και, κατά περίπτωση, ένα μακροοικονομικό σενάριο και αποδεκτά επίπεδα απόδοσης (hurdle rates), καθώς και ένα χρονικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση της έλλειψης κεφαλαίων.**
- 10. Κάθε προσομοίωση ή έλεγχος πρέπει να έχει ένα συγκεκριμένο **χρονοδιάγραμμα**, συμπεριλαμβανομένης μιας ημερομηνίας έναρξης και μιας προθεσμίας εντός της οποίας τα ιδρύματα που συμμετέχουν στην προσομοίωση ή στον έλεγχο θα πρέπει να υποβάλουν τα αποτελέσματά τους στις αρμόδιες αρχές. Επίσης, πρέπει να περιλαμβάνει μια προθεσμία κοινοποίησης (δημοσίευσης) των αποτελεσμάτων της προσομοίωσης ή του ελέγχου από την αρμόδια αρχή ή τον συντονιστή της άσκησης. Στο πλαίσιο των ασκήσεων, ο συντονιστής πρέπει να προσδιορίζεται σαφώς και η διαδικασία συντονισμού με τις αρμόδιες αρχές και τα συμμετέχοντα ιδρύματα θα πρέπει να είναι με σαφήνεια διατυπωμένη και κατανοητή πριν από την εκτέλεση της προσομοίωσης ή του ελέγχου.

11. Κάθε προσομοίωση ή έλεγχος πρέπει να έχει ένα προκαθορισμένο **πεδίο εφαρμογής**. Το δείγμα των ιδρυμάτων που θα υποβληθούν στην προσομοίωση ή στον έλεγχο πρέπει να είναι σαφώς καθορισμένο και να καλύπτει ουσιωδώς από απόψεως κινδύνων και στοιχείων ενεργητικού. Επιπλέον πρέπει να επεξηγούνται τα μακροοικονομικά κριτήρια και/ή κριτήρια προληπτικής εποπτείας βάσει των οποίων καθορίστηκε το δείγμα. Η επεξήγηση αυτή μπορεί να βασίζεται σε απόλυτα ή σχετικά ποιοτικά στοιχεία και να υποστηρίζει την επάρκεια του δείγματος που καθορίζεται.
12. Κάθε προσομοίωση ή έλεγχος πρέπει να έχει έναν **χρονικό ορίζοντα και/ή μια ημερομηνία αναφοράς**. Η προσομοίωση ή ο έλεγχος πρέπει να διενεργείται βάσει στοιχείων οικονομικών καταστάσεων και στοιχείων εποπτείας με συγκεκριμένη ημερομηνία αναφοράς. Σκοπός του χρονικού ορίζοντα της άσκησης είναι να προσδιορίζει τη διάρκεια/έτη εφαρμογής των σεναρίων, π.χ. επί ορισμένο αριθμό ετών. Ο χρονικός ορίζοντας και η ημερομηνία αναφοράς για την προσομοίωση ή τον έλεγχο θα πρέπει να προσδιορίζονται σαφώς στην μεθοδολογία της προσομοίωσης ή του ελέγχου και θα πρέπει να επηρεάζουν το απαιτούμενο χρονικό πλαίσιο για την εφαρμογή των μέτρων. Ο χρονικός ορίζοντας και το χρονικό πλαίσιο που απαιτείται για την εφαρμογή των μέτρων ενδέχεται να εξαρτώνται από τα χαρακτηριστικά κινδύνου των ανοιγμάτων που εξετάζονται καθώς και από το εάν διενεργείται προσομοίωση (δυναμική και μακροπρόθεσμη προοπτική) ή έλεγχος (χρονικό σημείο και βραχυπρόθεσμη προσέγγιση).
13. Σε κάθε προσομοίωση ή έλεγχο πρέπει να προσδιορίζεται η προθεσμία εντός της οποίας οι αρμόδιες αρχές πρέπει να διενεργούν **τον έλεγχο ποιότητας** και την αξιολόγηση και να υποβάλλουν τα αποτελέσματα των συμμετεχόντων ιδρυμάτων στον συντονιστή της άσκησης. Τα στοιχεία, οι προσεγγίσεις και οι προβλέψεις πρέπει να υπόκεινται σε λεπτομερείς ελέγχους αξιοπιστίας στο πλαίσιο του ελέγχου ποιότητας, συμπεριλαμβανομένης συγκριτικής ανάλυσης με σχετικά στοιχεία αναφοράς (benchmarks). Ως αποτέλεσμα, ενδέχεται να ζητηθεί αναθεώρηση των στοιχείων και των προβλέψεων των τραπεζών στο πλαίσιο της διαδικασίας ελέγχου ποιότητας.
14. Κάθε προσομοίωση ή έλεγχος πρέπει να υποστηρίζεται από μια σαφή και λεπτομερή **κοινή μεθοδολογία**. Οι **προσομοιώσεις** πρέπει επίσης να υποστηρίζονται από ένα ή περισσότερα **μακροοικονομικά σενάρια**. Η μεθοδολογία, χωρίς να αποτελεί απαραίτητα μια προσέγγιση ελέγχου επιτυχίας/αποτυχίας (pass/fail test approach), πρέπει επίσης να περιλαμβάνει ένα εύρος αποδεκτών αποδόσεων (range of hurdle rates) ή δεικτών που ενσωματώνουν τα ποσοτικά στοιχεία αναφοράς που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση της κατάλληλης εποπτικής αντίδρασης/ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των πρόσθετων κεφαλαιακών αναγκών. Μετά την ολοκλήρωση της προσομοίωσης ή του ελέγχου, τα ιδρύματα κατατάσσονται ανάλογα με το αποδεκτό επίπεδο απόδοσης (ή τα αποδεκτά επίπεδα απόδοσης) όπως ορίζεται(-ονται) στη μεθοδολογία της προσομοίωσης ή του ελέγχου. Με την αξιολόγηση αυτή, εντοπίζεται η ανάγκη των ιδρυμάτων να καλύψουν την ενδεχόμενη έλλειψη κεφαλαίων όπως προκύπτει στα διαφορετικά αποδεκτά επίπεδα απόδοσης. Όταν εντοπίζεται έλλειψη κεφαλαίων, οι αρμόδιες αρχές πρέπει να ζητούν από τα ιδρύματα να καλύπτουν την έλλειψη αυτή με ιδιωτικούς πόρους. Τα ιδρύματα πρέπει να καλύπτουν τις

ελλείψεις μέσω ιδιωτικών αυξήσεων κεφαλαίου ή άλλων μέτρων, τα οποία πρέπει να λαμβάνονται από το εκάστοτε ίδρυμα εντός συγκεκριμένου **χρονικού πλαισίου**, το οποίο πρέπει να καθορίζεται στην άσκηση ή σύμφωνα με κριτήρια που προσδιορίζονται στην άσκηση.

Τίτλος III – Τελικές διατάξεις και εφαρμογή

Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές πρέπει να εφαρμόζονται από τις αρμόδιες αρχές στο πλαίσιο των εθνικών εποπτικών πρακτικών από την 1η Ιανουαρίου 2015.